

РЕШЕНИЕ

№ 4828

гр. София, 16.12.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 76 СЪСТАВ, в публично заседание на петнадесети декември през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател: **СТЕФАН ИС. ШЕКЕРДЖИЙСКИ**

при участието на секретаря **РОСИЦА М. ЛАШОВА**
като разгледа докладваното от **СТЕФАН ИС. ШЕКЕРДЖИЙСКИ** Гражданско дело № 20211110145830 по описа за 2021 година

иск с пр.осн. чл. 405, ал. 1 от КЗ:

Ищецът – **Р. ИВ. ВЛ.**, моли да се осъди ответникът да му заплати следните суми:

- сумата от 100 лева (част от общо дължими 1 316,60 лева), неизплатено обезщетение по щета № ...../19.08.2018г.;

Претендира още законната лихва и разноски.

Ответникът – **ЗАД „А.“**, оспорва иска:

- било декларирано невярно обстоятелство, свързано с градушката; а освен това
- и размерът на претендираното обезщетение.

Съдът, след като прецени събраните по делото доказателства и обсъди доводите на страните, с оглед разпоредбата на чл. 12 и чл. 235, ал. 3 от ГПК, приема за установено следното:

от фактическа страна:

Не се спори, че страните са сключили на 24.04.2020г. договор за застраховка „КАСКО“ (по-точно Комбинирана застраховка „КАСКО“ и „ЗЛОПОЛУКА“).

ОУ на дружеството не са оспорени. Според тях (чл. 14): тези ОУ не покриват пълна загуба или частична щета на застрахованото МПС, причинена при или вследствие на: заблуда на застрахователя чрез предоставяне на неверни данни за застраховането МПС или за застрахователното събитие (т. 8). Застрахователят не дължи плащане на застрахователно

обезщетение във всички случаи, когато е налице едно или повече от изключенията по раздел IV от тези ОУ (чл. 90 и т. 2).

При частична щета на МПС, което е над 12 години експертната оценка се определя съгласно методиката на застрахователя (чл. чл. 73-4).

Видно от писмо от МЗХГ (л. 8), на 28.05.2020г. в кв. „Ф.“, е регистрирана суграшица (градови зърна с размер на ориз). Приемайки, че подобна големина на ледените късове не би могла да причини щетите, застрахователят е отказал плащане – Писмо от 17.06.2020г.

В хода по същество се признава (л. 175 от ГПК), че л.а. е увреден от градушка, но това не била соченото от ищеца застрахователно събитие.

Депозирано е заключение на СТЕ, неоспорено от страните и прието от съда, като компетентно изготвено. От него, както и от разпита на в.л. в о.с.з. от 15.12.2021г., се установява, че:

На 28.05.2020г. между 15:⁰⁰ч. - 15:³⁰ч. е настъпило природно събитие градушка, при което са били увредени детайли от външната конструкция на паркирания в гр. ...., лек автомобил марка „БМВ“, модел „118 Д“, рег. № СВ7751ММ. Видимите щети, отразени в Заявление за изплащане на застрахователно обезщетение са:

- таван;
- врата багажник;
- заден десен панел; и
- рамка десни врати.

От снимковия материал, приложен по делото на електронен носител - диск, ясно се вижда, че уврежданията на тавана представляват вдлъбнатини, получени при съприкосновение с твърди предмети, които са въздействали във вертикална посока от горе надолу.

Тези увреждания като вид, характер, разположение и дълбочина напълно съответстват да са получени при природно събитие - падане на градушка.

Щетите по лекия автомобил се намират е пряка и причинно - следствена връзка с настъпилото на 28.05.2020г. природно събитие градушка в гр. София. Като вид, брой и степен на деформация, те могат да бъдат получени при валеж на градушка тип суграшица и попадане на по-едри парчета лед върху автомобила.

1. От ЗАД „А.“ АД е извършен оглед и съставен опис на увредените детайли по щета № ..... от 04.06.2020г.

2. В опис са отразени видът и степените на щетите, съгласувани от собственика на застрахования автомобил.

3. Възприемат се вида и степените на описаните вреди от застрахователя в горецитираната щета за процесното МПС.

4. Към датата на застрахователното събитие - 28.05.2020г., процесният автомобил е

бил в експлоатация 12 години, 4 месеца и 27 дни, считано от датата на първоначална регистрация - 01.01.2008г.

5. Стойността необходима за възстановяване на леки автомобил, изчислена на база средни пазарни цени към датата на ПТП е 921,82 лева.

В застрахователна полица „Автокаеко” № ....., няма отбелязани увреждания на марка „БМВ“, модел „118 Д“, рег. № ..... **От приложения снимков материал по делото на диск, не се констатира увреждания на процесния лек автомобил при сключване на застрахователна полица „Автокаеко” № .....**

Стойността необходима за възстановяване на лек автомобил „БМВ 118 Д“, с рег. № ....., изчислена по експертна оценка (Методика за ликвидация на частични щети) към датата на ПТП е 408,16 лева.

Методиката на всички застрахователи използва минималните норовремена. Не може всички късчета лед да са били еднакви, ако е имало по-големи е било възможно да се получат увредите.

от правна страна:

Съгласно нормата на чл. 405, ал. 1 от КЗ, при настъпване на застрахователното събитие застрахователят е длъжен да плати застрахователно обезщетение в уговорения срок. Срокът не може да е по-дълъг от срока по [чл. 108, ал. 1](#) – 3 или 5.

1. От данните на, получени от експертизата, следва, че към момента на сключване на договора – 24.04.2020г., л.а. или е бил без щети (или – по-малко вероятно, ответникът не е установил изначално наличие на такива – чл. 154 от ГПК).

След около месец е регистрирана градушка (28.05.2020г.), като този факт изрично е признат от ответника. Логиката на дружеството е, че за този кратък период от време са се случили няколко градушки, като ищецът, с цел да заблуди застрахователя, не е уведомил последния, но го е сторил впоследствие, за да се обогати.

Решаващия орган обаче приема следното: градушките не са особено често явление. Много малко вероятно е да се случат две такива в рамките на месец и то с големина на зърната, които да са проблемни за л.а. Застрахователят дължи заплащане за всички щети, които са получени в рамките на покрития едногодишен период. Да се приеме нещо различно означава да се съобрази фактическа обстановка, която е много малко вероятно да се е случила.

Обикновено законодателят (*но това се отнася и до правораздаването*) предвижда хипотезите, които се представят по-често в живота, а за редките той не говори - *Lex statuit de eo quod plerumque fit, quod raro evenit, praetereunt legislatores*; или, когато става дума за законите, то тъй като човешките деяния, за които те са дадени, са отделни и случайни, и могат да са безкрайно разнообразни, не е възможно да се установи законово правило, което да не пропуска нито един случай;

ами законодателите се съобразяват с онова, което става в повечето случаи и отнасят закона

към него. В тази връзка и Решение № 400/13.04.55 г., по гр.д. № 1962/55 г., на I г.о.: при установяване на обективната истина, съдът може да си служи и с човешки презумпции (*неустановените от закона предположения не са нищо друго освен заключения на съдията за истинност на един оспорен факт от наличните установени и потвърдени факти*). Становището на ответника, като твърдяно материално поведение на ищеца, е крайно нелогично и тъй като не е доказано, според съда, не се е случило.

С други думи, не са декларирани неверни обстоятелства. Валяла е градушка, която е била осреднена по данни на МЗХГ, но реално или е била с по-големи зърна или е имало, както сочи и в.л., на определени места в облака или във времето отделни по-големи такива, които са причинили щетите.

2. Увреденото благо има и пазарна цена. Гражданският и търговският закон не определят термина „пазарна цена“, макар че го използват - чл. 358, ал. 1 от ТЗ. Чл. 400, ал. 3 от КЗ дефинира сходния по смисъл термин „действителна стойност“. Тя е „стойността, срещу която вместо застрахованото имущество може да се купи друго от същото качество“. Пазарната цена е цената, която се плаща по сделка между информирани и действащи по свободна воля продавач и купувач.

В доктрината традиционно се приема, че меродавна при определяне на обезщетението е т.нар. особена стойност (*pretium singulare*). Тя се формира въз основа на конкретното значение, специфичните нужди, особеното функциониране, организация или предназначение, което засегнатите блага са имали за стопанската сфера на пострадалия. Това разбиране отчита конкретното значение на благо за конкретното лице. Особената стойност се повишава, когато са засегнати блага, шито не се намират на пазара. В такъв случай съдът следва да присъди обезщетение, което е равно на целия размер на интереса на увредения. Например, ако е унищожена част от машина, която няма откъде да се закупи, обезщетението следва да се определи на базата на стойността на цялата машина.

Теорията за особената стойност на увреденото благо следва се възприеме като меродавна - видно и от правилата на чл. 80, ал. 1 от ЗЗД и чл. 323 от ТЗ. Кредиторът по задължение за заместимо действие може да иска да извърши това действие за сметка на длъжника, но не по пазарна цена, а по цената, която е достатъчна, за да удовлетвори неговия интерес - чл. 80, ал. 1 от ЗЗД. Продавачът, съответно купувачът, който е развалил договора и е сключил заместваща сделка, може да получи разликата между цената по разваления договор и цената по заместващата сделка, а не пазарната цена - чл. 323 от ТЗ.

Определянето на особената стойност е затруднено в някои случаи.

Първият от тях е налице, когато са засегнати употребявани блага. Тогава обезщетението следва да отчете намалената стойност на благо, за да не се обогати неоправдано увреденият. Проблеми могат да възникнат и при частична повреда. Невинаги заплащането на стойността на повредата е достатъчно, защото повредата може да е такава, че да прави цялото благо неизползваемо. От друга страна, частичната повреда може да е такава, че благо да може да се използва за цели, различни от първоначалните. В такива

случаи съдът следва да определя обезщетението въз основа на всички факти по делото.

От всичко изложено следва, че ако друго не е уговорено, се дължи тази стойност на обезвредата (която в случая следва да се възприеме като пазарна), която би довела до реална възможност за отстраняване на увредите. Т.е., ако собственикът на л.а. посети средно добър сервиз, обезщетението да бъде достатъчно, че да стигне за заплащане на изпълнителя по договора за изработка (чл. 258 и сл. от ЗЗД).

Заглавието на процесния договор е „Каско“, но и „Злополука“. Според съда, само първият термин е достатъчен, за да се приеме, че са покрити всички увреди, които не са следствие от овехтяване или умишлено увреждане от страна на собственика. Вторият термин още повече акцентира по отношение на този извод.

Според Р. № 23 от 07.07.2016г. по т.д. № 3686/14 на ВКС ТК, I т.о.: Нормите на З., уреждащи материята за неправноправния характер на клаузи в потребителски договор, са повелителни, поради което по отношение да тях намират приложение дадените разрешения в т.1 и т.3 от Тълкувателно решение 1/ 09.12.2013г. по тълк.д. № 1/2013г. на ОСГТК на ВКС, според които при проверка на правилността на първоинстанционното решение въззивният съд може да приложи императивна материалноправна норма, дори ако нейното нарушение не е въведено като основание за обжалване, както и да събере необходимите за прилагането ѝ доказателствата, които се събират служебно от съда (в тази връзка и § 13, т. 1 и 2 от ЗЗП).

Съобразно посоченото, ако методиката на застрахователя предполага (а по-скоро да е така, предвид становището на в.л.), определяне на стойност, която не би дала възможност да се отстрани увредата, то съответната клауза е неравноправна. Л.а. не би повишил стойността си, а би достигнал тази, която е имал, към момента преди природното бедствие.

Или, дължимата сума при пълен иск би била – 921,22 лева.

3. Предявен е обаче частичен иск.

На базата на задължителната практика (основно Тълкувателно решение № 3 от 22.04.2019 г. на ВКС по т. д. № 3/2016 г.), може да се изведе и понятието за частичен иск, съответно разликата му от обикновения „пълен“ иск. Пълният иск е твърдение, че се претендира вземането изцяло. Претендира се 100 % от заявеното вземане. Съответно, частичният иск е претенция за част (по-малък процент от 100) от вземането, което следва да е заявено изрично от ищеца.

За да бъде редовен, частичният иск, както всеки други иск, следва да има петитум (или такъв поне да може да се изведе от мотивационната част), в който ясно да се посочи каква сума се иска и тя каква част от цялото, което се дължи, е (т.е. параметрите на иска).

При частичния иск, ищецът претендира не конкретно обособена част от вземането си, а дял (идеална част) от цялото задължение. Това води до неизбежни ограничения, продиктувани от формалната логика. Така, например, не би било допустимо да се претендират „първите“ или „последните“ 100 лева от по-голямо единно вземане. Претендираното с частичен иск вземане следва да е единно. Ако се твърди обаче, че се дължат 10 наема, но се претендира само първият - това всъщност е пълен иск (Опр. № 99/12.02.2009 г. по т. № 681/2008 г., т. к.,

I т. о. на ВКС) и той е допустим.

Допустими хипотези на частичен иска са:

- Ищецът няма средства, за да финансира гражданско производство, чийто предмет е пълен. Ако спечели дело за част от вземането, той би могъл по-лесно икономически да се справи и с останалата част;

- Ищецът не е сигурен, че би могъл да спечели подобна претенция, поради което, ограничавайки разходите си, предявява частичен пробен иск; и

- Ищецът и ответникът са добросъвестни, но не могат да се ориентират в параметрите на дълга (мотивите на решението по частичния иск съдържат изцяло тези по пълна претенция).

Често се предявява частичен иск, като идеята е че след това, той ще бъде увеличен и то вече като пълна претенция, с размер в зависимост от събраните доказателства. Това е позволен процесуален способ за поведение, но не е коректен (тъй като не отговаря на целите на института). В тази хипотеза би следвало да се предяви пълен иск за малка сума (например 1 лев), с уточнението, че стойността е малка (условно посочена), за да може после да се прецени (обикновено след експертиза) по-големият размер на вземането, като искът се увеличи – чл. 214 от ГПК.

Настоящият състав счита, че частичен иск се уважава изцяло само ако се констатира, че се дължи пълната сума. Ако се установи по-малко се съобразява съотношението между размерите (така - Решение № 904 от 01.07.2016 г. на ОС - Варна по гр. д. № 1808/2011 г.). Целта е да има отхвърлителна част на иска, което гарантира, че ако решението не се обжалва по отношение на нея – там спорът ще приключи със СПН (целта е да не се получи ефектът на взаимопротиворечиви решения – например: Решение № 101639 от 25.04.2017 г. на СРС по гр. д. № 37091/2016 г. и Решение № 219168 от 30.09.2019 г. на СРС по гр. д. № 87224/2017 г.).

Ищецът счита, че пълната сума, която му се дължи е 1 316,60 лева = 100 %.

921,22 лева = 69,97 %

100 лева X 69,97 % = **69,97 лева.**

по разноските:

1. На основание чл. 78, ал. 1 от ГПК на ищеца се дължат разноси, съобразно уважената част от иска – 34,99 лева. Списък по чл. 80 от ГПК не е представен.

На ответника се дължат разноси и юрисконсултско възнаграждение, съобразно не декларираните, а заплатените такива, съобразно отхвърлената част от иска – 30,03 лева (чл. 78, ал. 3 и ал. 8 от ГПК).

По компенсация ответникът дължи – **4,96 лева.**

2. Допусната е експертиза, която е поискана от ищеца, но е в интерес и на двете страни, доколкото ответникът също е поставил въпроси. Нито една от страните не е заплатила заключението, което по тази причина е прието по погрешка. Би следвало да се

приложи нормата на чл. 161 от ГПК, евентуално във вр. с чл. 162. Въпреки това, експертизата обаче е допустимо приета, с оглед Т. 3 от ТР № 1 от 09.12.2013г. по т.д. № 4/2012г., ОСГТК на ВКС. Всяка от страните дължи на основание чл. 77 от ГПК – **200 лева**.

Воден от гореизложеното, СЪДЪТ

РЕШИ:

ОСЪЖДА на основание чл. 405, ал. 1 от КЗ, **ЗАД „А.”**, ЕИК ....., да заплати на **Р. ИВ. ВЛ.**, ЕГН ....., гр. ...., чрез адвокат Й.А. от ВАК, e-mail: yordanaleksiev@abv.bg, следното:

- сумата от сумата от 69,97 (шестдесет и девет лева и деветдесет и седем стотинки) лева, част от общо дължимите 921,22 лева, представляващи щета № ...../19.08.2018г., ведно със законната лихва, считано от 04.08.2021г. до окончателното ѝ изплащане, като ОТХВЪРЛЯ претенцията за горницата до пълния предявен размер от 100 (сто) лева, частично от 1 316,60 лева, като НЕОСНОВАТЕЛНА, както и на основание чл. 78, ал. 1, ал. 3 и ал. 8 от ГПК,
- сумата от 4,96 (четири лева и деветдесет и шест стотинки) лева, сторени деловодни разноси, съобразно уважената част от иска и направена компенсация.

ОСЪЖДА на основание чл. 77 от ГПК, **ЗАД „А.”**, ЕИК .....да заплати по сметка на **Софийски районен съд**, сумата от **200 (двеста) лева**, възнаграждение за вещо лице.

ОСЪЖДА на основание чл. 77 от ГПК, **Р. ИВ. ВЛ.**, ЕГН ....., чрез адвокат Й.А. от ВАК, да заплати по сметка на **Софийски районен съд**, сумата от **200 (двеста) лева**, възнаграждение за вещо лице.

РЕШЕНИЕТО може да се обжалва с въззивна жалба пред **Софийски градски съд** в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____